

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н - 3.04

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра етнології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан історичного факультету

_____ Качараба С.П.

“30” ____ серпня ____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ **Українська етнопедagogіка** _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
галузь знань _____ **01 Освіта** _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ **014.03 Середня освіта (Історія)** _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____
(назва спеціалізації)
освітній ступінь _____ **бакалавр** _____
(назва освітнього ступеня)
факультет _____ **історичний** _____
(назва факультету)
шифр _____ **ПП 01.21** _____

Львів – 2019 рік

Робоча програма нормативної дисципліни “Українська етнопедагогіка” для студентів I курсу (освітній ступінь – бакалавр) з галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). “30” серпня 2019 року – 16 с.

Розробники: *Гілевич Ігор Ярославович* – кандидат історичних наук, асистент кафедри етнології Львівського національного університету імені Івана Франка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри етнології

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри етнології

_____ (проф. Сілецький Р. Б.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“30” серпня 2019 року

Схвалено Вченою радою історичного факультету
Протокол від “ 30 ” серпня 2019 року № 1

“30” серпня 2019 року Голова _____ (проф. Качараба С.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>01 – Освіта</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014.03 Середня освіта (Історія)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 135		II-й	I/II-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		32 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
71 год.	115 год.		
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: <u>залік</u>			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 64/71

для заочної форми навчання – 20/115

2. Метою викладання навчальної дисципліни “Етнопедагогіка” є розкрити закономірності розвитку етнопедагогіки, основні поняття української етнопедагогіки, проаналізувати її походження та основні етапи становлення, особливості її розвитку в умовах незалежної України; підкреслити роль курсу в науковій та професійній підготовці майбутніх педагогів відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; формування на цій основі підходів щодо удосконалення системи психолого-педагогічної підготовки спеціалістів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Етнопедагогіка” є

- проаналізувати закономірності розвитку етнопедагогіки як актуальної педагогічної дисципліни;
- розкрити роль народної педагогіки в подальшому розвитку наукової педагогічної теорії і практики, що є надійним орієнтиром у створенні виховної системи, адекватної потребам українського державотворення та формування високоосвічених, духовно багатих і морально стійких особистостей, гідних громадян демократичної європейської держави;
- визначення перспектив розвитку етнопедагогіки в демократичному суспільстві, як педагогіки національного розвитку, піднесення, відродження та етнічного самовиховання;
- навчити студентів вивчати і усвідомлювати народний виховний досвід для підвищення рівня духовності майбутніх педагогів, відродження народних багатотисячолітніх традицій у системі виховання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основний зміст етнопедагогіки;
- складові етнопедагогіки;
- історія розвитку української етнопедагогіки;
- особливості українського народного виховання;
- основні принципи, засоби і методи народного виховання;
- методи виховання та самовиховання;
- становлення системи української національної освіти;
- специфіку професійно-педагогічної діяльності вчителя національної школи.

вміти:

- давати визначення основним категоріям етнопедагогіки, застосовувати їх при виконанні теоретичних і практичних завдань;
- добирати приклади педагогічних ситуацій з національного виховання, що зорієнтовані на формуванні гуманістичних почуттів особистості;
- аналізувати політику Української держави щодо розвитку освіти в історичній ретроспективі та в національному аспекті;
- фахово опрацьовувати наукову літературу про методи науково-педагогічних досліджень;
- аналізувати приклади народних засобів та принципів виховання в описових етнографічних працях ХІХ – першої половини ХХ ст.;

- проводити власні педагогічні дослідження із використанням окремих методів наукових досліджень;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ

Тема 1. Етнопедагогіка як наука.

Загальні основи української педагогіки. Поняття про педагогіку, етнопедагогіку, народну педагогіку. Зв'язки етнопедагогіки з педагогікою та іншими психолого-педагогічними науками. Зв'язки етнопедагогіки з медициною, соціологією, культурологією, етнологією та іншими науками. Структура української етнопедагогіки. Зародження і розвиток українського родинного виховання.

Тема 2. З історії розвитку української етнопедагогіки

Витоки української етнопедагогіки. Розвиток педагогічних ідей та освіти в Україні і народна педагогіка. Народна педагогіка як предтеча школи і педагогічної науки. Основні концепції розвитку етнопедагогіки в Україні в ХІХ – на початку ХХ ст. Етнопедагогіка у ХХ ст. Основні напрями розвитку сучасної української етнопедагогіки.

Тема 3. Педагогічні погляди народу на виховання підростаючого покоління

Мета, зміст та основні чинники народного виховання. Засоби та методи виховання. Принципи народного виховання. Самовиховання в житті людини. Етнопедагогіка – основа сучасної національної системи виховання

Тема 4. Виховний ідеал української народної педагогіки

Суть виховного ідеалу. Традиційний український ідеал людини. Тип досконалої людини в українській козацькій педагогіці. Виховний ідеал у творчості Григорія Ващенка. Сучасний ідеал українського національного виховання

Тема 5. Українська народна дидактика

Народна дидактика, її мета і зміст. Знання і навчання в народній дидактиці. Народні принципи, методи, прийоми, форми організації навчання. Народна дидактика і навчально-виховний процес сучасної національної школи

Змістовий модуль ІІ.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ НАРОДНОГО ВИХОВАННЯ

Тема 6. Розумове виховання в українській етнопедагогіці

Український народ про роль знань, мудрості та розуму. Завдання розумового виховання. Народні принципи набуття знань. Шляхи і засоби розумового виховання в українській етнопедагогіці

Тема 7. Досвід трудового виховання в українській етнопедагогіці

Народ про працю як першооснову життя і провідний засіб виховання. Завдання трудового виховання, його основні етапи і засоби. Народно-педагогічні вимоги до організації трудового виховання дітей.

Тема 8. Моральне виховання в українській етнопедагогіці

Мораль і духовність в українській етнопедагогіці. Завдання морального виховання. Основні принципи морального кодексу народу. Методи, засоби і прийоми морального виховання.

Тема 9. Естетичне і фізичне виховання в українській етнопедагогіці

Суть естетичного народного виховання, його завдання. Система естетичного виховання і засоби естетичного впливу на особистість. Фізичне виховання і його завдання в українській народній педагогіці. Аспекти фізичного виховання, його засоби в українській етнопедагогіці. Козацька система тілесного виховання

Тема 10. Сімейне виховання в українській етнопедагогіці

Українська етнопедагогіка про роль, завдання, функції сім'ї, її статус та істотні ознаки. Народний ідеал сім'ї. Провідні завдання і принципи родинного виховання. Новітні перспективи сімейного виховання у XXI ст.

Змістовий модуль 3. НАРОДНЕ ДИТИНОЗНАВСТВО

Тема 11. Вступ до дитинознавства

Поняття дитинознавства та його розвиток в українській науці. Сприйняття дітей, бездітності, сиріт в українській традиційній культурі.

Тема 12. Родильна обрядовість

Структура традиційної родильної обрядовості. Заборони для вагітної жінки. Пологи. Очисні обрядодії для породіллі, повитухи та дитини. Обряди прийняття до сім'ї та громади.

Тема 13. Дитина у віці від 1 до 5 років

Народні назви. Специфіка виховання. Побут.

Тема 14. Дитина у віці від 5 до 9 років

Народні назви. Специфіка виховання. Побут. Залучення до господарської роботи.

Тема 15. Традиційні дитячі ігри та іграшки

Типологія дитячих ігор та їхнє виховне значення. Обрядові ігри. Типологія дитячих іграшок. Виховні функції іграшок

Тема 16. Дитячий фольклор

Малі жанри українського фольклору. Колискові та забавлянки. Види українських казок. Дитячий пласт українських обрядових пісень

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Загальні основи української етнопедagogіки													
Тема 1. Етнопедagogіка як наука	4	2				2	5,5	0,5					5
Тема 2. З історії розвитку української етнопедagogіки	28	2	12			14	11,5	1,5					10
Тема 3. Педагогічні погляди народу на виховання підростаючого покоління	5	2				3	9	2					7
Тема 4. Виховний ідеал української народної педагогіки	5	2				3	8	1					7
Тема 5. Українська народна дидактика	5	2				3	8	1					7
Разом за змістовим модулем 1	47	10	12			26	42	6					36
Змістовий модуль 2. Основні напрями народного виховання													
Тема 6. Розумове виховання в українській	11	2	4			5	9	2					7

етнопедагогіці												
Тема 7. Досвід трудового виховання в українській етнопедагогіці	9	2	2			5	8	1				7
Тема 8. Моральне виховання в українській етнопедагогіці	5	2				3	8	1				7
Тема 9. Естетичне і фізичне виховання в українській етнопедагогіці	5	2				3	8	1				7
Тема 10. Сімейне виховання в українській етнопедагогіці	5	2				3	8	1				7
Разом за змістовим модулем 2	35	10	6			19	41	6				35
Змістовий модуль 3. Народне дитинознавство												
Тема 11. Вступ до дитинознавства	10	2	2			4	8	1				7
Тема 12. Родильна обрядовість	6	2	4			6	8	1				7
Тема 13. Дитина у віці від 1 до 5 років	6	2	2			4	10		2			8
Тема 14. Дитина у віці від 5 до 9 років	6	2	2			4	10		2			8
Тема 15. Традиційні дитячі ігри та іграшки	8	2	4			5	8	1				7
Тема 16. Дитячий фольклор	6	2				4	8	1				7
Разом за	42	12	14			27	52	4	4			44

змістовим модулем 3												
Усього годин	135	32	32			71	135	16	4			115
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Українська народна педагогіка давньоруського періоду	2
2	Тема 2. Українська козацька педагогіка	2
3	Тема 3. Етнопедагогічна спадщина Григорія Сковороди, Тараса Шевченка та Пантелеймона Куліша	2
4	Тема 4. Етнопедагогічна спадщина Олександра Духновича та Костянтина Ушинського	2
5	Тема 5. Етнопедагогічна спадщина Бориса Грінченка, Юрія Федьковича, Івана Франка та Софії Русової	2
6	Тема 6. Етнопедагогічна спадщина Василя Сухомлинського та Григорія Ващенко	2
7	Тема 7. Народні знання в українській етнопедагогіці	2
8	Тема 8. Етнопедагогічний вимір традиційного народного календаря українців	2
9	Тема 9. Досвід трудового виховання в українській етнопедагогіці	2
10	Тема 10. Вступ до дитинознавства	2
11	Тема 11. Родильна обрядовість	4
12	Тема 12. Виховання дитини у традиційній культурі українців Середнього Подніпров'я (на основі праці Марка Грушевського "Дитина у звичаях і віруваннях українського народу" (част. 2) (1908 р.))	2
13	Тема 13. Виховання дитини у традиційній культурі українців Східного Полісся (на основі праці Неоніли Заглади "Побут селянської дитини. Матеріали до монографії с. Старосілля" (1929 р.))	2
14	Тема 14. Традиційні дитячі ігри в українській культурі	2
15	Тема 15. Традиційні дитячі іграшки в українській культурі	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етнопедагогіка як наука	2
2	Тема 2. З історії розвитку української етнопедагогіки	14
3	Тема 3. Педагогічні погляди народу на виховання підростаючого покоління	3
4	Тема 4. Виховний ідеал української народної педагогіки	3
5	Тема 5. Українська народна дидактика	3
6	Тема 6. Розумове виховання в українській етнопедагогіці	5
7	Тема 7. Досвід трудового виховання в українській етнопедагогіці	5
8	Тема 8. Моральне виховання в українській етнопедагогіці	3
9	Тема 9. Естетичне і фізичне виховання в українській етнопедагогіці	3
10	Тема 10. Сімейне виховання в українській етнопедагогіці	3
11	Тема 11. Вступ до дитинознавства	4
12	Тема 12. Родильна обрядовість	6
13	Тема 13. Дитина у віці від 1 до 5 років	4
14	Тема 14. Дитина у віці від 5 до 9 років	4
15	Тема 15. Традиційні дитячі ігри та іграшки	5
16	Тема 16. Дитячий фольклор	4
	Разом	71

9. Індивідуальні завдання

1. Домашня творча письмова робота № 1.

Інтерв'ю про традиції народної педагогіки (на основі однієї із запропонованих лектором анкет записати невелике інтерв'ю про певний аспект/компонент народнопедагогічної традиції тривалістю до щонайменше 20 хв. Матеріали інтерв'ю потрібно дослівно розшифрувати та разом з аудіофайлом здати лектору).

2. Домашня творча письмова робота № 2 на тему ««Галицько-руські народні приповідки» Івана Франка як цінне джерело етнопедагогічної традиції українців». На основі вказаної праці (оригінального видання початку ХХ ст. на сторінках «Етнографічного збірника» або ж перевидання 2006 р.) вибрати 20 афоризмів, які б відображали народні погляди на проблеми трудового, морального, естетичного, фізичного, розумового та сімейного виховання (вибрати один з цих 6 варіантів). Студенту слід подати текст афоризму з поясненням, яке навів І. Франко (обов'язкове покликання на сторінку), та невелика власне пояснення цієї народної мудрості.

10. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Українська етнопедагогіка» використовуються такі методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, презентації на проєкторі. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння історіографічних фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Студенти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, – перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

11. Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється на основі модульно-рейтингової системи за шкалою від 0 до 100 балів. Остаточний рейтинг складається з рейтингу роботи студента упродовж семестру. Рейтингова оцінка знань студентів з курсу визначається за сумою балів, отриманих студентами за роботу на семінарських заняттях (35 балів), дві самостійних творчих домашніх роботи (15 та 20 балів) та тестування (30 балів).

Лекції: Передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Модульний контроль. Результат роботи студента протягом семестру складається з таких компонентів:

- Домашня творча письмова робота № 1. Інтерв'ю про традиції народної педагогіки (на основі однієї із запропонованих лектором анкет записати невелике інтерв'ю про певний аспект/компонент народнопедагогічної традиції тривалістю до щонайменше 20 хв. Матеріали інтерв'ю потрібно дослівно розшифрувати та разом з аудіофайлом здати лектору до 1 травня) (**максимально 15 балів**);
- Домашня творча письмова робота № 2 на тему ««Галицько-руські народні приповідки» Івана Франка як цінне джерело етнопедагогічної традиції українців». На основі вказаної праці (оригінального видання початку ХХ ст. на сторінках «Етнографічного збірника» або ж перевидання 2006 р.) вибрати 20 афоризмів, які б відображали народні погляди на проблеми трудового, морального, естетичного, фізичного, розумового та сімейного виховання (вибрати один з цих 6 варіантів). Студенту слід подати текст афоризму з поясненням, яке навів І. Франко (обов'язкове покликання на сторінку), та невелика власне пояснення цієї народної мудрості (здати лектору до 1 травня) (**максимально 20 балів**);
- Робота на щотижневих семінарських заняттях (середні бал потрібно помножити на коефіцієнт 7; **максимально 35 балів**);
- Підсумкове тестування (**максимально 30 балів**), що проводиться за результатами вивчення змістовних модульних частин навчального курсу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3						0	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		
1	14	2	2	1	11	11	6	6	6	2	11	10	10	5	2		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

13. Методичне забезпечення

1. Програма курсу.
2. Плани та методичні матеріали для семінарських занять.
3. Читанки з матеріалами курсу (для кожного семінарського заняття).
4. Анкети для збору польового матеріалу

14. Рекомендована література

Базова

1. Ващенко Г.Г. Виховний ідеал : підруч. для педагогів, вихователів, молоді і батьків. – Полтава: Полтав. вісн., 1994. – 191 с.
2. Гнатенко П.І. Український національний характер. – К.: ДОК К, 1997. – 115 с.
3. Демченко О.П. Практикум з історії педагогіки : навчально-методичний посібник для викладачів історії педагогіки, на допомогу студентам педагогічних ВНЗ під час самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до семінарських і практичних занять / О.П.Демченко. – К. : Видавничий дім «Слово», 2012. – 323 с.

4. Етнографія України : навч. посіб. / за ред. проф. С. А. Макарчука. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Львів: Світ, 2004. – 518 с.
5. Історія педагогіки: курс лекцій. – Київ, 2004. – 171 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
6. Заглада Н. Побут селянської дитини. Матеріали до монографії с. Старосілля / Ніна Заглада // Матеріали до української етнології. – К., 1929. – Вип. 1. – 220 с.
7. Левківський М. В. Історія педагогіки: підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 360с.
8. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005. – 176 с.
9. Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство. – К., 1991. – 48 с.
10. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. – К.: ІЗМН, 1997. – 232 с.
11. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка : Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 287с.
12. Ступарик Б.М. Національна школа: витоки й становлення: навч.-метод. посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 336 с.
13. Сявавко Є. І. Українська етнопедагогіка в її історичному розвитку. – К. : Наук. думка, 1974. – 149 с.
14. Сявавко Є.І. Українська етнопедагогіка : навч.-метод. посібник. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 159 с.
15. Українська етнопедагогіка : конспект лекцій / уклад. Б. П. Іщенко. – Х. : [б.в.], 1998. – 41 с.
16. Українська етнопедагогіка: навч.-метод. посібник / ред. В. Кононенко. – К. ; Івано-Франківськ : Плай, 2005. – 508 с.
17. Руденко Ю., Губко О. Українська козацька педагогіка. – Київ: Академія, 2007. – 342 с.
18. Українська етнопедагогіка: історичний контекст : навч. посібник / ред. Н.Лисенко. – Івано-Франківськ, 2005. – 184 с.

Допоміжна

19. Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
20. Волков Г.Н. Этнопедагогика: Учеб. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 168 с.
21. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 т. – К.: Оберіг, 1991. – Т. 1. 450 с; Т. 2. – 445 с.
22. Герус Л. Українська народна іграшка. – Львів, 2004. – 263 с.
23. Гнатюк В.М. Управління системою національного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Вид. “Сталь”, 2006. – 312 с.

24. Гордійчук О.Є. Моральне виховання молодших школярів засобами етнопедагогіки : навч.-метод. посіб. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. – 183 с.
25. Гриців Т., Батрин В. Українська система виховання на засадах народної педагогіки : навч.-метод. посіб. для позакл. роботи в шк. – Чернівці : Народознав.-просвітн. центр “Факел Марії”, 2013. – 263 с.
26. Доронюк В. Д., Вовк М. В. Українська музична етнопедагогіка. Монографія Івано– Франківськ, 2009. – 535 с.
27. Дроб’язко П.І. Українська національна школа: витоки і сучасність : посібник. – К. : Академія, 1997. – 181 с.
28. Етновиховний прості сучасного загальноосвітнього навчального закладу: теорія і практика / за ред. проф. Н. В. Лисенко. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 2016 с.
29. Ігнатенко П.Р., Руденко Ю.Д. Народознавство у школі. – К.: Т-во “Знання”, 1990. – 48 с.
30. Кіт Г.Г., Тарасенко Г.С. Українська народна педагогіка: курс лекцій. – Вінниця : Едельвейс і К, 2008. – 301 с.
31. Король О.В. Методика викладання українського народознавства в школі: Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗИН, 1998. – 368 с.
32. Культура і побут населення України. Навч. посібник / В.І. Наулко, Л.Ф. Артюх, В.Ф. Горленко та ін. – 2-е вид., доп. та перероб. – К.: Либідь, 1993. – 288 с.
33. Левківський М.В. Історія педагогіки. Вид. 2-е, доп. Підручник. – К. : Центр, 2006. – 376 с.
34. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства: навч.-метод. посіб. – К.: Слово, 2011. – 720 с.
35. Любар О., Стельмахович М., Федоренко Д. Історія української педагогіки. – К., 1999;
36. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка: навч. посіб. для студ. пед. навч. закл. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2001. – 172 с.
37. Муқан Н., Запотічна М. Ретроспектива розвитку освіти корінних народів Канади у компаративно-педагогічному дискурсі: монографія. – Львів: ВД “Панорама”, 2018. – 141 с.
38. Ричалка М. О. Духнович педагог і освітній діяч / М. Ричалка. – Братислава, 1959. – 491 с.
39. Родинна педагогіка: Навчально-метод. посібник / А.А. Марушкевич, В.Г. Постовий, Т.Ф. Алексеєнко та ін. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2002. – 216 с.
40. Руденко Ю. Основи сучасного українського виховання. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 2003. – 328 с.
41. Сапеляк О. Запорука здоров’я нації: збірник статей з питань виховання молоді / Оксана Сапеляк. – Львів: ІН НАН України, 2015. – 52 с.
42. Сележан Й.Ю. Основи національного виховання : історичний, філософсько-релігійнознавчий аспекти: Навч. посібник. – Чернівці : Рута, 2004. – 319 с.

43. Сіркізіук В.В. Основи національного виховання: навч.-метод. посібник. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2004. – 301 с.
44. Скарбниця народної мудрості / Упоряд. Т.М. Панасенко. – Харків: Фоліо, 2004. – 286 с.
45. Тимофієнко Ю. В., Кузьменко В. В. Українська народна педагогіка і проблеми естетичного виховання шкільної молоді : навч. посіб. – Херсон : [б.в.], 2000. – 64 с.
46. Українознавство в системі освіти. Навч.посібник. – К.: Міленіум, 2004. – 312с.
47. Українська родина: наук.-метод. посібник / уклад. Т. І. Люріна [та ін.]. – К., 1998. – 1296 с.
48. Українське народознавство: Навч. посібник За ред. С.П. Павлюка, Г.Й.Горинь, Р.Ф. Кирчіва. – Львів: Фенікс, 1994. – 608 с.; Київ: Знання, 2006.
49. Чмелик Р. Мала українська селянська сім'я другої половини ХІХ – початку ХХ ст. (Структура і функції). – Львів : ІН НАН України, 1999. – 143 с.
50. Шаян В. Етичні, соціологічні і педагогічні погляди Григорія Сковороди. – Лондон, 1972. – 22 с.
51. Щербань П.М. Пам'ятай ім'я своє: Заповіді сімейної педагогіки : навч. посібник для студ. вищих навч. закл., в яких здійснюється підгот. пед. працівників . – К.: Вища школа, 2006. – 191 с.
52. Юрій М.Т. Етногенез та менталітет українського народу. – 2-е вид. доп. – К.: Таксон, – 237 с.
53. Як використовувати народознавство в школі: посібник для вчителів, вихователів, студ. пед. навч. закладів / ред. Р. П. Скульський. – Івано-Франківськ : [б.в.], 2000. – 368 с.
54. Adnan Tufekčić. Ethnopedagogy as a scientific discipline (хорв.) = Etnopedagogija kao znanstvena disciplina // Journal for Pedagogical Theory and Practice. - 2009. - Vol. 58 , br. 3 . - Str. 265-279 .
55. Burger Henry G. "Ethno-Pedagogy": A Manual in Cultural Sensitivity, with Techniques for Improving Cross-Cultural Teaching by Fitting Ethnic Patterns. Second Edition. - Albuquerque, New Mexico: Southwestern Coop. Educ. Lab., Inc, 1968. – 314 p.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://diasporiana.org.ua>
2. www.etnolog.org.ua